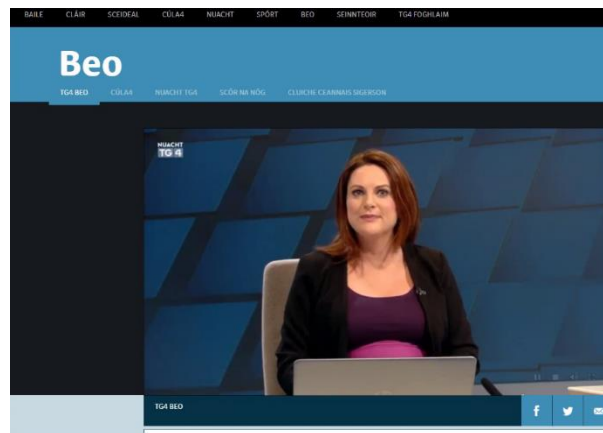

Trí scéal nuachta

Ceist 1

Beidh tú ag féachaint ar ball ar thuairisc faoi thrí scéal dhifriúla. Sula bhféachann tú ar an mír, pléigh na ceistanna seo leis an duine in aice leat.

1. Cad atá ar eolas agat faoi Oireachtas na Gaeilge?
2. Cad iad na buntáistí agus na míbhuntáistí a bhaineann le comhlachtaí móra idirnáisiúnta a lonnú sa tír seo?
3. Cén fáth a gceapann grúpaí áirithe gur cheart deireadh a chur le feirmeacha éisc? Cad a cheapann tú féin?

Ceist 2

Sula bhféachann tú ar an mír, an féidir leat na focail ar chlé a mheaitseáil leis na focail ar dheis?

1. insealbhaíodh	a) <i>Inland Fisheries Ireland</i>
2. Teach an Ardmhéara	b) <i>was inaugurated</i>
3. suim ar leith	c) <i>operating</i>
4. comhlacht teicneolaíochta leighis	d) <i>Industrial Development Authority</i>
5. an tÚdarás Forbartha Tionscail	e) <i>confirmed</i>
6. ag feidhmiú	f) <i>a special interest</i>
7. bradáin fhiáine	g) <i>fish cages</i>
8. deimhnithe	h) <i>Mansion House</i>
9. lascaigh Intíre Éireann	i) <i>medical technical firm</i>
10. cliabháin éisc	j) <i>wild salmon</i>

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Cad a bhí ag an duine in aice leat?

Anois, féach ar an tuairisc den chéad uair le feiceáil an féidir leat na focail sin a aithint sa mhír nuachta.

Ceist 3 Freagair na ceisteanna thíos faoi gach scéal:

Scéal 1

1. Cén post atá díreach faighte ag Máirín Uí Chonghaile?
2. Déan cur síos ar chúlra Mháirín Uí Chonghaile.

Scéal 2

1. Cé mhéad post a chruthófar i nGaillimh agus cathain a chruthófar iad?
2. Cá mbeidh an comhlacht lonnaithe?

Scéal 3

1. Cé atá ag iarraidh ar an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara bradáin fhiáine a chosaint? Cén fáth?
2. Cad a bhí sa tuarascáil a d'fhoilsigh Iascaigh Intíre Éireann?

Ceist 4 ‘...go ceann cúig bliana...’

Má leanann uimhir agus ainmfhocal na réamhfocail chomhshuite a chuireann tréimhsí ama in iúl (ar feadh, i gceann, faoi cheann nó go ceann), ní bhíonn an tuiséal ginideach i gceist. Más ainmfhocal aonair a leanann na réamhfocail chomhshuite sin, bíonn an tuiséal ginideach i gceist.

Cuir Gaeilge ar na habairtí seo anois:

1. I'll be in Spain for a fortnight.
2. They won't be there for a year (yet).
3. She was in France for a week.
4. I'll be back in a day.
5. The work will be done in a year.

Ceist 5 ‘...bhur gcéad fáilte ar ais...’

Éist leis an mír arís agus breac síos gach sampla den urú a chloiseann tú inti:

Scéal 1	
Scéal 2	
Scéal 3	

Ceist 6

Pléigh na ceistanna seo leis an duine in aice leat nó le do ghrúpa.

1. Ar shíl tú go raibh an ceacht seo deacair? Cén fáth?
2. Cén chuid den cheacht a thaitin leat? Cén fáth?
3. Cad iad na scéalta nuachta is fearr leat, de ghnáth?

Treoracha agus Freagraí

Ceist 1

Is féidir gach beirt a chur ag plé na gceisteanna seo sula seinntear an tuairisc, nó d'fhéadfaí iad a chur ag obair i ngrúpaí de thriúr nó de cheathrar.

Ceist 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
b	h	f	i	d	c	j	e	a	g

Ceist 3

Féach an script.

Ceist 4

1. Beidh mé sa Spáinn ar feadh coicíse.
2. Ní bheidh siad ansin go ceann bliana.
3. Bhí sí sa Fhrainc ar feadh seachtaine.
4. Beidh mé ar ais i gceann lae.
5. Beidh an obair déanta faoi cheann bliana.

Ceist 5

Scéal 1	- bhur gcéad- i dTeach an Ardmhéara- i mBaile Átha Cliath- i nGaeleagras
Scéal 2	- ag an gcomhlacht- i gceist- i gCathair na Gaillimhe x 2- sa gcathair (Córas Chonnacht)- i gceantar na ndugannaí (na ndugaí an leagan caighdeánach)
Scéal 3	- i dtuarascáil- i mbaol- nach ngearttar

Ceist 6

Is féidir gach beirt a chur ag déanamh an phlé seo ar fheasacht foghlama agus ansin déan cuid de na ceisteanna a phlé leis an rang iomlán.

Eimear Ní Chonaola

Scéal 1

Bhur gcéad fáilte ar ais. Insealbhaíodh Máirín Uí Chonghaile ina hUachtarán ar Oireachtas na Gaeilge 2018, i dTeach an Ard mhéara i mBaile Átha Cliath tráthnóna. Is as Inis Meáin Máirín agus tá tréimhsí caite aici ag obair i nGaeleagras na Seirbhíse Poiblí. Bhí sí ina ball d'Aisteoirí *Bulfin* freisin agus tá suim ar leith aici sa drámaíocht, san aisteoireacht, sa scéalaíocht agus ina teanga dhúchais. Bíonn sí ag moltóireacht agus ag láithreoireacht ag Oireachtas na Samhna chuile¹ bhliain.

Scéal 2

Tá sé fógartha ag an gcomhlacht teicneolaíochta leighis, *Quidel Corporation*, go bhfuil sé i gceist acu 75 post nua a chruthú i gCathair na Gaillimhe. Tá siad le hionad nua gnó a bhunú sa gcathair² agus beidh na poist ar fáil as seo go ceann cúig bliana. Is é an tÚdarás Forbartha Tionscail atá ag tacú leis an togra. Deir *Quidel* go bhfuil siad ag súil go mór le bheith ag feidhmiú i gCathair na Gaillimhe, le freastal níos fearr ar chustaiméirí go hidirnáisiúnta. Tuigtear do Nuacht TG4 gur i gceantar na ndugaí³ a bheas⁴ ionad nua an chomhlachta lonnaithe.

Scéal 3

Tá an grúpa 'Cuan na Gaillimhe in Aghaidh Cliabháin Éisc'⁵, ag iarraidh ar an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara cosaint a thabhairt do bhradáin fhiáine. Deir an grúpa nach mór gníomhú láithreach, agus é deimhnithe gur éalaigh bradáin ó fheirmeacha éisc isteach in aibhneacha in iarthair na tíre an fómhar seo caite. Deirtear i dtuarascáil a d'fhoilsigh Iascaigh Intíre Éireann go bhfuil an bradán fiáin i mbaol, mar gheall ar bhradáin a bheith ag éalú as na cliabháin éisc. Deir an grúpa gur bocht an scéal é nach ngearrtar aon phionós ar fheirmeacha bradán.

¹ *gach uile* an leagan caighdeánach

² Córas Chonnacht

³ *ceantar na ndugannaí* a dúradh

⁴ *a bheidh* an leagan caighdeánach

⁵ *Galway Bay Against Salmon Cages* an leagan Béarla